

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Đơn vị: Trường Đại học Cần Thơ

THÔNG TIN KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

1. Thông tin chung:

- Tên đề tài: **Phân tích hiệu quả kỹ thuật, phân phối và kinh tế của việc sản xuất lúa ở Đồng Bằng Sông Cửu Long**

- Mã số: B 2009-16-143

- Chủ nhiệm: TS. Phạm Lê Thông

- Cơ quan chủ trì: Trường Đại học Cần Thơ

- Thời gian thực hiện: **1-2009 đến 12-2010**

2. Mục tiêu:

- Tìm hiểu tình hình sản xuất lúa gạo ở ĐBSCL.
- Tính toán các mức hiệu quả như hiệu quả kỹ thuật, hiệu quả phân phối và hiệu quả kinh tế của hoạt động trồng lúa của nông hộ.
- Đưa ra những kết luận và kiến nghị hữu ích với hy vọng tìm ra những chính sách có lợi trong việc tăng hiệu quả sản xuất lúa

3. Tính mới và sáng tạo:

Đề tài áp dụng mô hình hàm sản xuất và lợi nhuận biên ngẫu nhiên để ước lượng các mức hiệu quả kỹ thuật, phân phối và kinh tế mà nông dân đạt được. Mức hiệu quả đạt được của từng nông hộ là tỷ lệ giữa năng suất và lợi nhuận mà nông dân đạt được với mức cao nhất mà họ có thể đạt với các đầu vào và giá cả cho trước, và các yếu tố ngẫu nhiên có thể ảnh hưởng kết quả của hoạt động sản xuất. Đây là phương pháp hiện đại và có độ tin

cậy cao vì nó loại bỏ được các yếu tố ngẫu nhiên có thể làm sai lệch các mức hiệu quả đạt được và kiểm soát được ảnh hưởng của từng yếu tố đầu vào đến năng suất và lợi nhuận của nông hộ. Chính vì tính ưu việt như vậy nên phương pháp hiện đang được áp dụng rộng rãi trong việc tính toán hiệu quả của các hoạt động sản xuất trong nông nghiệp, công nghiệp cũng như trong dịch vụ ngân hàng. Phương pháp này có thể thay thế một cách hữu hiệu cho phương pháp dùng các tỷ số tài chính thông thường trong tính toán hiệu quả của hoạt động sản xuất.

4. Kết quả nghiên cứu:

Kết quả nghiên cứu dựa trên số liệu được thu thập từ 479 hộ nông dân ở các tỉnh, thành phố: Hậu Giang, Cần Thơ, Vĩnh Long và Long An cho thấy phần lớn nông hộ đạt được thu nhập khá cao trong hoạt động trồng lúa. Đông Xuân là vụ có điều kiện canh tác thuận lợi nhất nên các nông hộ có thu nhập trung bình cao nhất, gần 20 triệu đồng/ha và hầu hết nông hộ đều thu được lợi nhuận. Trong khi đó, ở các vụ Hè Thu và Thu Đông, mức thu nhập trung bình thấp hơn, lần lượt là 7,7 triệu và 6,2 triệu đồng/ha. Số hộ bị thua lỗ trong hai vụ này cũng nhiều hơn so với vụ Đông Xuân. Tỷ suất doanh thu/chi phí trung bình của các vụ tương đối cao, đặc biệt là vụ Đông Xuân. Tuy nhiên, do diện tích đất canh tác nhỏ và số lao động gia đình sẵn có nhiều nên nhìn chung thu nhập/lao động/tháng còn thấp.

Nhìn chung, mức hiệu quả kinh tế đạt được của nông hộ chưa cao. Đông Xuân là vụ có mức hiệu quả trung bình cao nhất nhưng chỉ đạt khoảng 72%. Con số này của vụ Hè Thu và Thu Đông lần lượt là 56% và 59%. Với các mức hiệu quả này, ta có thể kết luận, phần lớn nông hộ không thể đạt lợi nhuận tối đa. Có nhiều nguyên nhân giải thích điều này, chủ yếu là các nguyên nhân chủ quan. Theo kết quả nghiên cứu, trong các yếu tố ảnh hưởng đến mức hiệu quả kinh tế đạt được, đến khoảng 90% các yếu tố mà nông hộ có thể kiểm soát được. Do không thể nắm bắt được thông tin về giá cả đầu vào và đầu ra trên thị trường nên nông hộ không lựa chọn được mức đầu vào tối ưu. Bên cạnh đó, phần lớn nông hộ sử dụng quá mức các đầu vào như giống, phân bón và lao động gia đình nên làm năng suất của các đầu vào thấp và từ đó, làm cho hiệu quả kỹ thuật đạt được thấp.

Với mức hiệu quả kinh tế thấp, phần lợi nhuận bị mất không của nông hộ rất đáng kể. Trong vụ Đông Xuân, khoản mất không trung bình trên 3 triệu đồng/ha. Trong khi đó, khoản này của vụ Hè Thu và Thu Đông lần lượt là 1,4 và 1 triệu đồng/ha. Do có sự chênh lệch lớn về hiệu quả đạt được giữa các hộ nên phần mất không cũng có sự chênh lệch lớn giữa các hộ. Sự chênh lệch này có thể do sự khác biệt về kỹ thuật sản xuất, điều kiện canh tác, sự nắm bắt thông tin giá cả, ... giữa các nông hộ. Sự chênh lệch quá lớn giữa các mức hiệu quả đạt được cũng cho thấy tiềm năng lớn trong việc cải thiện mức hiệu quả của những nông hộ đang ở mức thấp khi kỹ thuật sản xuất, kiến thức và thông tin thị trường đồng bộ và kịp thời hơn.

Sự tham gia tập huấn đóng vai trò rất quan trọng quyết định hiệu quả đạt được của nông hộ. Những hộ có tham gia tập huấn đạt mức năng suất cao hơn những hộ khác từ 6 đến 10% và lợi nhuận cao hơn từ 7 đến 20%. Ảnh hưởng của tập huấn lớn hơn trong các vụ Hè Thu và Thu Đông. Mặc dù, việc tập huấn mang lại lợi ích to lớn nhưng số nông hộ có tham gia tập huấn chưa đến 50% số hộ trong mẫu. Đây là cơ hội lớn để nâng cao hiệu quả của hoạt động sản xuất khi việc tập huấn trở nên phổ biến hơn đối với các nông hộ.

5. Sản phẩm:

- Bộ số liệu sơ cấp với thông tin về chi phí, thu nhập của 479 nông hộ ở Cần Thơ, Hậu Giang, Vĩnh Long và Long An.
- 2 Báo cáo chuyên đề: i) Tổng quan về tình hình sản xuất lúa gạo ở ĐBSCL, và ii) Phân tích hiệu quả kỹ thuật, phân phối và kinh tế trong sản xuất lúa ở ĐBSCL.
- Bản đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả kinh tế của hoạt động trồng lúa ở ĐBSCL.
- Báo cáo tổng hợp.
- Đào tạo 1 học viên Cao học.
- Công bố 1 bài báo chuyên ngành.

6. Hiệu quả, phương thức chuyển giao kết quả nghiên cứu và khả năng áp dụng:

Bài nghiên cứu cho thấy thực trạng về hiệu quả và thu nhập của nông hộ khi trồng lúa, cũng như những yếu tố ảnh hưởng đến những kết quả này. Từ đó, nhóm nghiên cứu đề ra

những giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả kinh tế của hoạt động trồng lúa và góp phần nâng cao thu nhập của nông hộ. Kết quả nghiên cứu sẽ được chuyển giao cho Sở Ban ngành ở các địa phương thuộc ĐBSCL, đặc biệt là các Sở Nông nghiệp và PTNT và các Trung tâm Khuyến nông.

Ngày 28 tháng 12 năm 2010

Cơ quan chủ trì

(ký, họ và tên, đóng dấu)

Chủ nhiệm đề tài

(ký, họ và tên)

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Phạm Lê Thông".

TS. Phạm Lê Thông